

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

XLIV. An eadem probetur ex Promissione Ioannis & facta?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

tra Calvinistas & Zyving. qui Fide apprehendi aiunt realem Christum. *Sextum substantialiter*, ob Transubstantiationē, cum existendi modo Sacramentali, non Naturali: id est, ad modum Substantiæ, non Quantitatis: illa vero cætera consequuntur, non habentem ab circumstantia seu ordinem, seu locum &c. *Septimū* clarius explicat existēdi modum, non ut in loco, vase, aut velo: sed sicut substantia panis antea fuit sub suis accidentibus: nisi quod hæc in hæserint panis substantiæ, nunc autem non insint Substantiæ Christi. Idèd hæc tam diu perseuerat, quàm diu durasset substantia panis. Idè est contra imposturam Bezae, Lutheranos isto decipientis: Corpus Christi verum verè est in Cœna Domini: sed intelligentis Cœnam, quæ in Cœlo à Sanctis celebratur, non, quæ in terra.

Existis Regulas Enunciationum vide in *Bell. l. 1. c. 2.*

QVÆSTIO XLIII.

An, & Ecquid doceatur Præsentia Realis ex FIGVRIS?

AVTOR. Ita inquam. Figuræ sunt necessariò minus præstantes rebus figuratis: Vnde *Col. 2. Heb. 10.* dicuntur *Vmbra*. Atqui, Si Corpus Christi non inesset Eucharistiæ, iã huic figuræ essent aut *I. Aequales*, ut panis, *Gen. 14.* Melchitede: hi: Et panes Propositionis, *Ex. 40. 1. Reg. 12.* Et *Heliq. 3. Reg. 19. 2.* Aut *Præstantiores*: ut Agnus paschalis, *Exod. 12.* Sanguis Testamenti aspersus, *Exod. 24. Hebr. 9.* & Manna, *Exod. 16. Ioann. 6.* Quocirca rei figuratæ Eucharisticæ diuinius quid inesse debet, quàm figuris inerat.

PETRVS MARTYR *in defens. Euch. p. 3.* dicit duo. 1. In Veteribus & Nouis Sacramentis symbola esse diuersa; at Rem eandem. Quia, *1. Cor. 10. Eandem escam Nobiscum manducauerunt. & potum biberunt: Petra autem est Christus.* 2. Nouis Sacramentis tamen esse symbola præstantiora antiquis: quia sunt æternatura, simpliciora, clariora in verbis expressis; significant rem factam, non futuram; acrius fidem excitant, vberius fructificant. 3. Et Apostolo eadem sunt, Edere panem, & de pane: bibere calicem, & de calice, *1. Cor. 11.*

DICO AD I. Apostolus ait, quod eandem escam inter te, non Nobiscum, manducauerunt. Nec ait, Escam, potū, aut Rem Sacramenti Hebræorum fuisse Christum.

AD II. Istæ prærogatiuæ sunt symbolis extrinsecæ, ideo paruam afferunt signis dignitatem, vt signa sunt. Nam propria signorum dignitas est in Significadō: Et sic Vetera melius significant. Etiam Res symbolicæ veteres sunt meliores; vt Agnus panis; Manna de Cœlo, quàm panis è furno. Quare nostra Sacramenta veteribus essent inferiora; nisi quid aliud haberent diuinius. Verba etiam Vtrisque sunt paria, seu Institutionis, seu Promissionis. Consecrationis. tamē sunt in Nouis præstantiora. Atq; hoc explodunt hæretici.

AD III. Ista sunt vera. Non tamen ij dicuntur bibisse Petram, id est, Christum; sed *de Petra*: at nos edimus bibimusque Petram ipsam.

QVÆSTIO XLIV.

An Præsentia realis probetur ex Promissione Christi, Ioann. 6?

LVTHERVVS *lib. de Capt. Babyl. c. 1.* negat, Ioann. 6. c. 6. agi de Eucharistia; esse que totum seponit, vt quod ad rem pertinet. Sic & Zyvingius, *Oecolampadius, Kemnicus.*

CALVINVS in Ioan. 6. *Excipiunt, illic non agi de Sacramentali esu: quod ego fateor.* Putat tamen agi de Spirituali manducatione; teste Petr. Martyre lib. contra Gardinerum.

SVADENT istis. 1. Sermo, Ioan. 6. anno iplo ante institutionē Cœnæ est habitus; non igitur de Cœna est. Alioquin & cum aqua esset agenda Cœna; cum ibi dicatur: *Qui biberit ex hac aqua, non sitiet.* 2. De manducatiōe, vitam dante, differit; at Spiritalis sola dat vitā: ergo de hac sola differit. 3. De manducatiōe ibi agitur, sine qua nemo vivere potest: at sine Sacramentali potest vivi: ergo de hac ibi non agitur. 4. Augustinus docet infantes manducare Christū, quatenus fidei cōmunicant: ergo ibi de manducatione per fidē agitur. Vnde Aug. tract. 25. in 6. Ioan. *Crede, & manducaſti.* Tract. 26. *Crede in eum, est māducare panem vinū.* Hæc Luth. & Martyr. 5. Zwinglius: Ibi differitur de fide: quia inquit: *Operamini cibum qui non perit.* Atqui, *Hoc est opus Dei, ut Credatis in eum, qui misit me.*

6. Etiam Catholici quidam consensuunt: quod putent, vix posse defendi Communionem sub Vna, si Ioann. 6. *Nisi manducau. &c.* intelligatur de Sacramentali potius, quāam Spirituali esu.

AVTOR. I. Ab istis: *Panis, quem ego dabo. &c.* ad vsque finem ferè agitur de Christi præsentia in Eucharistia. 1. Sic antiqua Concilia; vt Ephesinum, Synodus VII & Tridentinum & Ecclesia in Festo Corporis Christi hoc in sensu vitur eodem capite. 2. Sic S. Patres Latini & Græci. 3. Quia sequerentur absurda: 1. Ioannem alioquin nil de Eucharistia scripsisse. 2. Christum nunquam exposuisse fructum Eucharistiæ vel Excellentiam. 3. Nullum extare de eo percipiendū præceptum diuinum. De circumstantiis literæ, vide *Anti. hristump. 3. q. 17.*

II. Realis Præsentia solidè hinc e-

uincitur. Quia hic Panis dicitur is, *Qui de cælo descendit: Qui est caro mea, qua pro mundi vita datur.*

Dici autem hinc Carnem Christi figuratè, Martyr ait; At falsum fictumque est. 1. Quia Christus vult suum Panem esse præstantiorem, quāam Manna. 2. Vult esse Panem verum de Cælo miraculosum: At in pane Christum repræsentare solum, in māducatione per fidē, nullum est miraculum. 3. Quia Christ⁹ aliquid promisit, quod Patres non habuerunt: at ij habuerunt Carnem Christi figuratè aut significatiuè: ergo hoc non promisit. 4. Quia manducatio per fidē, non est vera manducatio, nec distincta à bibitione: at hinc vera præcipitur: *Nisi māducaueritis &c.* verè, ò solū apprehēsiue.

DICO AD I. Sapiētissimi promissio longè præiit institutionem: sicut & Clauium promissio ipsam collationem. Clara autem promissio est: *Quem Dabo:* post hanc loquitur de Vsu, in præsentia. Istud, de aqua omnes exponunt de Sp. S. gratia, Ioan. 7. *Hoc autem dixit de Spiritu, quem erant accepturi:* At panem exponunt plerique de Sacramento.

AD II. Falsa minor. Etiam Sacramentalis dat vitam: Vt in Baptismo interna ablutio mundat non sola, sed externa, etsi cum fide coniuncta.

AD III. Istud: *Nisi manducaueritis, &c.* præceptum adultis est; non infantibus. Non enim instituta Euch. est ad vitam dandam, vt Baptismus; sed ad cōseruandam habentibus eam. At hæc cōseruatio est necessaria iis, in quibus minui vita potest, vt in adultis; non in infantibus. Nec enim hi manducant panem; Nec præcepti sunt capaces.

Nu 2 AD

AD IV. Infantes in Baptismo communicant Corpori Christi, non Spiritu-
liter, ut impotes Credere: Nec Sacramen-
taliter in re, ut incapaces: Sed Sacramen-
taliter in voto; quatenus renati in Chri-
sto, cibum renatorum appetunt quasi
voto implicito; dum obligantur in Ba-
ptismo vitam acceptam conseruare, pro-
ut debent, & licet. Et sic sentit Augusti-
nus, loquens de Sacramentali esu, faci-
endo cum fide; sed non solâ tantum. Ita
& ceteri Patres.

DICO AD V. Agitur ibi de pane
triplice: I. De materiali, quem multi-
carat. 2. De alio quærendo & operan-
do, scilicet seipso incarnato, qui de Cælo de-
scendit: Hic fide apprehenditur: & non
est ipsa fides, ut vult Zvvinglius. 3. De
Eucharistico post illos, dum ait: *Quem ego
dabo. &c.* Itaque prius est sermo de fide
Incarnationis; dein de fide manducatio-
nis realis, non figuratæ.

AD VI. Ob defensionis difficulta-
tem non oportet deserere Veritatem.
Estque facilis solutio, cum vis præcepti
consistat in Re ipsa sumenda; non in Mo-
do sumendi: Et mens Legislatoris erat
obligare ad illam; non ad hunc. Res, est
Christus: Modus, sunt species. Ratio
mentis: Quia fructus Synaxios percipi-
tur ex Re, non Modo.

QVÆSTIO XLV.

*An Presentia Realia doceatur ex Instituti-
one sic, ut Figurata expositiones Sa-
cramentariarum esse improba
conuincantur?*

LUTHERVS prodit, suâ ætate serbu-
isse decem Sectas Sacramentariorū

de sensu Verborum Institutionis, Anno
1577. edito libello numerabantur 200.
expositiones. Harum nouem eminent.
Tres de HOC: duæ de EST: Tres de
CORPVS: vna de MEVM. De singulis
ex ordine quæritur.

An Tropus sit in HOC.

I. ANDREAS CAROLSTADIVS ait
Hoc, id est, Hic. Idque libro, edito anno 1524.
Basileæ, se ex Dei Patris reuelatione ait didi-
cisse. Qua causa Lutherus librum scripsit
contra cælestes prophetas.

II. BYCERVS in Retractat. *Hoc, id est,
Hæc actio tota Cæna, vel In hac actione exhibe-
bitur Corpus meus.*

III. IOSEPHVS LANGIVS annot. ad
Apolog. Iustini. *Hoc, id est, Panis.* quasi di-
xisset, *Corpus meum est Hoc.*

SVADENT istis. 1. Cùm Berengarius,
Hoc demonstrat panem, quem meram ten-
bat manibus dicens *Hoc*: tunc enim nondum
erat Sacramentum. Ergo panis est Corpus
Christi. At propriè esse nequit; ergo figu-
ratè. 2. Sicut illud *Ex hoc bibite*, de bere ad
vinum referri: ergo Vinum biberant propriè,
Sanguinem figuratè. Et iussit Dominus be-
bere vinum: Aut, si de repente id motum,
præstiti est vsus. 3. *Hic calix*, demonstrat
calicem, non Sanguinem: Similiter & *Hoc*
panem, non Corpus Christi. 4. LUTHE-
RVS, in *Capt. Babyl. c. 1.* Cùm Hebræi non
habeant genus neutrum, Dominus dixit, *Hic
est*, non *Hoc est*: sicque panem, non Corpus,
demonstravit. 5. CALVINVS. Quod ac-
cepit, benedixit, fregit, hoc & dedit. Sed ac-
cepit & c. panem: ergo & dedit: *Hoc* igitur de-
monstrat panem.

AUTOR. *Hoc* demonstrat, non pa-
nem, sed Rem contentam sub hoc, scilicet
sub speciebus. Docebitur infra. 1. Proin-
ridiculè Carolstadius *hoc, id est, hic* sedet.
Quem cernebant, demonstrare nil atti-
nebat. *Accipite, Comedite: cur? Hoc, id est,
hic*